

ดีแต่ชื่อ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาฟังธรรม ขณะฟังแล้วนะ ถ้ามันสะท้อนหัวใจนะ นั่นนะมันจะมีโอกาส แต่
ถ้ามันคุ้นเคยไปแล้ว มันแบบว่าทัฬหีในหม้อ ไม่รู้จักรสชาติอะไรหรอก แต่ถ้ามันตื่นตัว
อยู่ตลอดเวลาเนะ ฟังธรรมขึ้นมาสะท้อนใจ ใจมีคุณค่า

ถ้าใจไม่มีคุณค่า นอนจมนอนแช่อยู่กับกิเลส นั่นนะ ถ้านอนแช่อยู่กับกิเลสเพราะ
กิเลสมันอวิชชา ถ้ามันตื่นตัวมันตื่นตัวตลอดเวลาเนะ นี่เวลาธรรมะ ถ้ามันสะท้อนใจ ขน
ลุกเลย ถ้าขนลุกขนพองสิ่งนั้นมันทำให้คนเรามีสติ แต่ถ้ามันฟังแล้วเนะ ฟังหูซ้ายทะลุหู
ขวา มันเหมือนกัน เวลาฟังเทศน์ทางเทปนะ ทางเทปถ้าฟังแล้วบางคำมันยังสะท้อนใจ
เลย แต่ถ้าสดๆ สดๆ มันออกมาเดี๋ยวนี้ในปัจจุบัน นี่มันทิ่มกันเดี๋ยวนี้เลย ถ้าทิ่มกันเดี๋ยวนี้
มันมีคุณค่า เห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านพูดนะ พูดถึงว่าเวลาอยู่กับหลวงปู่มัน ถ้าวินไหนเวลาจะมาฟัง
เทศน์นะ มันเหมือนลูก เห็นไหม คุณิเวลาเด็กมันหิวนม มันจะหาพ่อหาแม่มัน มันหิว
กระหาย มันจะร้องไห้ตลอดเวลา

จิตใจนะ ถ้าคนมันเฝ้าธรรมนะ มันจะชวนขวยของมัน แต่ถ้าคนมันไม่ชวนขวย
นี่ นั่นมันตึกตา ตึกตามันไม่ต้องกินอะไร มันตั้งไว้นั้น มันไม่หิวแล้วมันไม่ตาย ถ้าใจมัน
ด้านมันเป็นแบบนี้ นะตึกตา เห็นไหม วางไว้ในตู้มันก็อยู่ในตู้ นั่นนะ อีกสิบปีมันก็อยู่
นั่น มันไม่มีจี๋ไม่มีเยี้ยว แต่ถ้าเด็กนะ เด็กมันขาดน้ำมันก็ตาย เด็กนะ ถ้าไม่มีใครดูแลมัน
มันมีแมลงมากัดต่อของมัน มันก็ร้องไห้แล้ว

จิตใจของคนเรามันมีชีวิต ถ้าจิตใจเรามีชีวิตมันต้องมีความตื่นตัว อย่าไปจมอยู่
กับอย่างนั้นนะ ถ้ามันภาษาโลกเขาเรียกว่าคนหน้าด้าน คนหน้าด้านนี่คนหน้าชา คนจีน
ชาหน้าด้านมันทำอะไรไม่ได้หรอก แต่ถ้าหัวใจมันไม่ชินชาหน้าด้านนะ มันทำอะไรมัน

สะเทือนใจ แล้วถ้ามันสะเทือนใจนะ นั่นนะธรรมชาติมันสะเทือนหัวใจ ถ้าสะเทือนหัวใจ เราจะมีโอกาส มีโอกาสเพราะอะไร? เราบวชมาเพื่ออะไร เราบวชมาเราเห็นโทษนะ

นี่เวลาเกิดในช่องคลอด เกิดมาจากช่องคลอดมันต้องรีดออกมา ดายตั้งแต่ในท้อง ก็มี เกิดมาตายระหว่างคลอดก็มี เกิดมาไม่กี่วันตายก็มี แล้วมาเวียนตายเวียนเกิดอยู่อย่างนี้ ถ้ามันไม่ตื่นตัวขึ้นมามันชินชาหน้าด้าน ถ้าไม่ชินชาหน้าด้านมันจะตื่นตัว ถ้าตื่นตัวแล้ว มันเคารพนะ แล้วต่างคนต่างจะไม่เป็นภาระต่อกัน ถ้าต่างคนไม่เป็นภาระต่อกันถึงเวลา ใจ

นี่เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์นะ ท่านบอกเลย การที่ว่าต้องตีระฆังต้องตีกลองเพื่อ นัดหมาย ท่านบอกว่ำนั่นมันหยาบเกินไป มันหยาบเกินไปเพราะอะไร เพราะถึงเวลาเรา โตะๆ กันแล้วนะ นาฬิกาที่มีกันทุกคน ถึงเวลาต้องไปแล้ว พอถึงเวลาต้องไปแล้วนี่มัน เอื้อเพื่อ เอื้อเพื่อกับกรรมวินัย ถ้าคนมันไม่เอื้อเพื่อ ไม่เอื้อเพื่อมันก็หน้าด้าน ถ้ามันหน้า ด้านมันก็นอนจมอยู่นั่นนะ แล้วถึงเวลาที่ต้องไปปลุกกัน ต้องไปลากันมา

ถ้าไปลากันมานะ เวลาสงฆ์เป็นวรรคทำกรรมไม่ได้ สงฆ์นี้ทำกรรมไม่ได้ แม้แต่ป่วยไข้ขนาดไหนต้องให้ฉันทะมา ถ้าจะลงอุโบสถกรรม เพราะอะไร นี่ความ สามัคคีมันพร้อมกันไปหมด ถ้าพร้อมไปกันหมดมันก็ต้องตื่นตัวสิ มันก็รู้ๆ กันอยู่แล้ว ของมันรู้ๆ กันอยู่แล้ว ของมันถึงเวลามันก็ต้องทำ จะทำก่อนทำหลังก็ต้องทำ ถ้าต้องทำก็ ทำซะ ถ้าทำซะมันก็จบกันไป คนที่เขาเป็นกรรมขึ้นมา คนเป็นกรรมมาเขารอมาแล้วใช้ ไหม เหมือนกับว่ามันเป็นความกังวล

เวลาหลวงตาท่านเล่าอยู่ ภรรยาของหลวงปู่พรหมท่านไปหาหลวงปู่มัน นี่ไปหา หลวงปู่มัน บอกมาไม่ได้หรือก ผู้หญิง เพราะที่นี้เสื่อมมันเยอะ แต่ก็ขอให้อยู่ก่อน ขอให้อยู่หน่อยเถอะๆ ท่านก็ไปทำร้านไว้บนต้นไม้ ไปจัดร้านไว้ให้อยู่บนนั้น ท่านอยู่ถึง ๓ - ๔ วันนะ ท่านดูแลอยู่นะ ถึงเวลาท่านบอกว่า “ไปเถอะๆ มันเป็นกังวล ไปเถอะๆ” เราไป ไม่ได้หรือก เป็นกังวล มันรับผิดชอบใจ

คนที่เขาเป็นกรรมเขารู้ที่อยู่ว่าอะไรเป็นอะไร เขาจะทำของเขาให้เป็นระบบของเขาไป มันเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน คนเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกันทำอะไรมันก็ไม่เป็นภาระของคนอื่น ถ้าเราจะทำอะไรเป็นภาระของคนอื่นเลย แล้วก็บอกฉันปัญญาชน ฉันรู้อะ ฉันเก่ง

เก่งอย่างนี้มันไม่มีประโยชน์อะไรหรอก คนเก่งนะ คนเก่งเขาเก่งในหัวใจของเขา เขามีสติปัญญาของเขา ไม่เป็นภาระของใครทั้งสิ้น คุณสิ เวลาลูกเกิดจากพ่อแม่ พ่อแม่ก็เลี้ยงดูมา ถ้ามันเป็นภาระก็ภาระที่ว่ามันยังไว้เลี้ยงสาอยู่ มันก็ต้องอาศัยพ่อแม่ไปทั้งนั้น

คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม คุณสิเกิดมาแม่ตาย เพราะแม่คลอดแล้วก็ตาย นางโคตมิเลี้ยงมา เห็นไหม ได้กินน้ำนมจากนางโคตมิ เป็นน้ำมา ถึงเวลาโตขึ้นมา เห็นไหม ระลึกบุญคุณ เวลาจะออกไป นางโคตมิเป็นภิกษุณีองค์แรก จะมาขอบวชๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บ้ายเบียง จนพระอานนท์ เห็นไหม “ผู้หญิงบวชไม่ได้หรือ ผู้หญิงจะบรรลุธรรมได้ไหม” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ได้ทั้งนั้นได้ๆ” นี่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาใช่ไหม? “ผู้หญิงก็เป็นพระอรหันต์ได้ ผู้หญิงทำอะไรทุกอย่างได้หมด แล้วทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้บวชล่ะ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่ให้บวช ถ้าบวชแล้วศาสนาอายุมันจะเรียวแหลมลง ถ้าจะไม่ให้เรียวแหลมต้องตั้งกติกาศึกษาขึ้นมา”

เห็นไหม ภิกษุณีบวชมาจะก็ร้อยปีก็แล้วแต่จะสอนภิกษุแม่แต่บวชวันแรกไม่ได้ ภิกษุณีจำพรรษาด้วยตัวเองไม่ได้ ภิกษุณีต้องจำพรรษาอยู่กับภิกษุ นี่ถ้าเกิดจำพรรษาเองแล้ว คุณสิภิกษุณีรูปดรงค์ไป คุณสินักเลงเขากลับแกล้ง เขาทำลาย ในเมื่อเขาไม่นับถือศรัทธา เขาก็กลับแกล้ง เขาทำลาย นั่นไง มันมีมาทั้งนั้นแหละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกบุญคุณ ถ้าโตมา กว่าจะโตมาขนาดไหน ถ้าโตมาแล้วถ้าเห็นภัยในวัฏสงสาร นี่เห็นภัยในวัฏสงสารออกบวชนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่นี้เวลาออกบวชแล้วนี่นางโคตมิมา เห็นไหม นี่จะขอบวชๆ พระพุทธเจ้ามองเห็นว่าซึ่งบุญซึ่งคุณ บุญคุณเขาก็มี โดยส่วนตัวนี้บุญคุณมหาศาล เพราะแม่เลี้ยงไปก็ได้กินน้ำนมจากนางโคตมิดำรงชีวิตมา โตมาที่มีการศึกษามาจะครองราชย์อยู่แล้ว มาออกบวช เวลาออกบวชขึ้นมาแล้ว นี่บรรลุธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่ธรรมๆ ทุกคนก็อยากได้ทั้งนั้น ทุกคนก็อยากได้ อยากพ้นจากทุกข์ อยากพ้นจากทุกข์นะ เวลานางโคตมิก็ต้องอยากได้เหมือนกัน

ถ้าอยากได้ขึ้นมาถ้าเป็นทางโลก ทางโลกก็พะเน้าพะนอกันไปเลยนะ แต่ที่ตั้งกติกามาไว้ก่อนเลย ไม่ให้บวช ถ้าจะบวชต้องอยู่วัดก่อน ๘ ข้อ ต้องทำ ๘ ข้อนี้ให้ได้

ก่อน ถ้า ๘ ขื่อนี้ได้ถึงให้บวชเข้ามา พอบวชเข้ามาแล้ว เห็นไหม สงฆ์ ๒ ฝ่าย นี้มันมี
ชั้นตอนของมัน

คนจะทำดี ไม่ใช่ทำความดีมันจะมีดีมาโดยอัตโนมัติ อัตโนมัตินี้มันก็เป็นบารมี
ทั้งนั้นนะ บารมีถ้าคนดีมันก็คิดแต่เรื่องดี ใฝ่แต่จิตใจเรื่องดี ๆ ถ้าจิตใจเรื่องดีมันทำแต่สิ่ง
ความดีทั้งนั้นแหละ มันไม่ไปทำสิ่งใดไปเป็นภาระแบกหามให้ใครมาก เว้นไว้แต่.. เว้น
ไว้แต่คนเรามีกิเลส เวลาคนมีกิเลสทำขึ้นมาที่ว่าตัวเองทำดีทั้งนั้น แต่มันดีจริงหรือเปล่า
นี่มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด ความรู้สึกความเห็นของเรามันหยาบๆ ทั้งนั้น แล้วความที่
เป็นละเอียดละ สิ่งละเอียดที่เป็นคุณงามความดีที่มันละเอียดเข้าไป ละเอียดที่ไหนละ
เห็นไหม

มันดิแต่ชื่อ ดิแต่ชื่อ เห็นไหม คุณิหลวงตาท่านพูด นี่ชื่อนายดี นายดี นายพรหม
นายสวรรค์โน้นนะ แล้วเราทำดีจริงหรือเปล่านั้น ความดีมันไม่ได้ดีที่ชื่อนะ ถ้าชื่อ ชื่อว่าดี
เขาตั้งให้ก็เป็นมงคลกับชีวิต นี่มงคลว่าคนนั้นตั้งชื่อให้มันเพราะๆ อะ คุณิชาตศัตรู เห็น
ไหม เวลาเกิดมาอาวุธในพระราชวังแวววาวไปหมดเลย จนเขาคงใจไปหมดว่าทำไมมัน
เป็นขนาดนั้น เวลาพราหมณ์คุณแล้วนี้จะฆ่าพ่อ จะฆ่าพ่อนี้ให้ฆ่าทิ้งซะ ให้ฆ่าทิ้ง พระ
เจ้าพิมพิสารรักมาก แล้วเราจะแก้อย่างไร เราจะเลี้ยงดูให้ดี เห็นไหม ตั้งชื่อไว้เลย “อชาต
ศัตรู” ไม่เป็นศัตรูกับใคร จะเป็นคนดีทั้งหมดเลย นี่ตั้งชื่อ ดิแต่ชื่อไง ดีที่ชื่อไง แล้วมัน
เป็นความจริงไหมละ มันจะเป็นความจริงไหม ถึงเวลานี้เวรกรรมมันให้ผล เวลากรรม
มันให้ผล คุณิ เทวทัตไปเกลี้ยไปกล่อมบอกว่า

“ให้ยึดสมบัติ”

“ไม่ต้องยึดหรือก พอกี่ให้เอง”

“อ้าว แล้วถ้าเกิดเอ็งตายก่อนพ่อละ”

แน่ะ! เวลาเขาขูเขาเหย้าขึ้นมาจิตใจมันเรรวนไปจนได้ พอเรรวนจนได้ พอทำไป
แล้ว เห็นไหม สิ่งที่ว่าพอทำไปแล้วเวลามาทุกข์ใจ พอทุกข์ใจ นี่หมอชีวกเป็นคนไปดึง
มา เวลารำลึกได้แล้วเสียใจมาก พวกอำมาตย์ก็ต่างคนต่างดึงไปหาอาจารย์ของตัว หมอชี

วณะ บอกว่าไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดีกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นพระอรหันต์ จะรู้อะไรก็ได้ พอมาพอไปแล้วนี่มีแต่ความทุกข์ใจๆ ใจ

เวลาพาไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่นะ พอเดินจงกรมอยู่ คิดนะ คิดว่าหมอชีวกพามาในป่า ในสถานที่วิเวก หมอชีวกนี้จะเอามาฆ่าหรือเปล่า ยังคิดจะทำลายหมอชีวกนะ แต่เวลาหมอชีวก “อย่าทำเสียงดัง อย่างทำเสียงดัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่” เห็นไหม ในที่สงบสงัด นี่เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พอเทศนาว่าการใจมันผ่อนคลายได้ นี่พอใจผ่อนคลายได้ ขนาดว่ามีเวรมิกรรมนะ ถึงเวลาแล้วตั้งชื่อให้ดีๆ เลย “อชาตศัตรู” ไม่เป็นศัตรูกับใครทั้งสิ้น แล้วเลี้ยงดูมาอย่างดี แต่มันก็ให้ผลเป็นอย่างนั้นนะ ถ้าให้ผลเป็นอย่างนั้นไปเพราะเวรกรรมมันมี ทำคุณงามความดีขนาดไหนก็ลบล้างกันไป

นี่เราจะมีชื่อมีเสียงขึ้นมาใช่ไหม ชื่อเสียงใหญ่โต มีชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ เพราะเขาถือกันอย่างนั้น โลกถือกันอย่างนั้น ถ้าโลกถือกันอย่างนั้นมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ใจ สร้างภาพกัน สร้างภาพกันจะให้ชื่อเสียง ให้เป็นที่เคารพศรัทธา ให้เป็นคนเชื่อถือศรัทธา แล้วตัวเองมันเชื่อถือตัวเองได้ไหม ความจริงมันอยู่ที่เรา ถ้าความดีมันอยู่ที่เรา เราทำความดีมันก็เป็นความดีของเรา ถ้าเป็นความดีของเราความดีต้องไปแข่งขันกับใคร ดีก็คือดี ชั่วก็คือชั่ว ดีคือดี ชั่วคือชั่ว ถ้าทำความชั่วขนาดไหนแล้วบอกว่าเป็นสิ่งที่ดี เวลาทำสิ่งที่ดีความพอใจของตัวเองแล้วจะบอกว่าทำอย่างนี้เพื่อหมูกณะ ให้พอใจเราๆ มันเป็นไปได้อย่างไร ดีหรือชั่วมันอยู่ที่การกระทำทั้งนั้นนะ ทำดีก็เป็นความดี ทำชั่วก็เป็นความชั่ว ถ้าทำดีมันก็ดีด้วยข้อเท็จจริง ดีด้วยเนื้อหาสาระ

ถ้าดีด้วยเนื้อหาสาระ เราก็ตั้งใจทำความดีของเราสิ แล้วถ้าดีเราบวชมาทำไม? เราบวชมาทำไม? เราบวชมาอย่างน้อยนะ ที่เราบวชมานี้ก็อยากให้อัจฉริยะได้สัมผัสกับความสงบระงับนั้นหน่อยหนึ่ง ในเมื่อคนเกิดมามีกายกับใจๆ ทุกคนก็รู้ที่อยู่เกิดมามีกายกับใจ เพราะพวกเขาคนมาจนชินปาก เห็นไหม ฟังจนชินหู แต่ใจมันด้านนะ นี่มีกายกับใจๆ ถ้ากายกับใจแล้วทำไมมันทุกข์ร้อนอยู่ขนาดนี้ละ มีกายกับใจมันก็จะแสวงหาหาเพื่อร่างกายมันทั้งนั้นนะ

แสวงหามาเพื่อโลกธรรมไง มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ อยากหายศหาบรรดาศักดิ์ อยากหาแต่สิ่งที่เป็นลาภสักการะ สิ่งที่ชอบใจของกิเลส เอาหน้าเดียวไง เอาแต่ที่กิเลสมันพอใจไง แต่สิ่งที่มีคู่กับมันมาไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับไง นี่มีลาภก็ต้องเสื่อมลาภ มียศก็ต้องเสื่อมยศ ถ้าเขาสรรเสริญก็มีนิทาน ถ้ามีนิทานมันเป็นของกลุ่มมาอยู่แล้ว ถ้ามันของกลุ่มอยู่แล้วนี่ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วอยู่กับสังคม สังคมเป็นอย่างนั้น มนุษย์เป็นสังคมขึ้นไปมันก็มีการโต้เถียงกันเป็นธรรมดา แล้วนี่กายกับใจๆ เห็นไหม มันอยู่ด้วยกัน มันก็ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นกัน

แต่ถ้ามีสติมีสัมปชัญญะ เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบได้นะ เราเชื่อมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้คือ สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมา ถ้ามันเกิดปัญญา ให้มันเกิดปัญญาขึ้นมาตามความเป็นจริงของมันขึ้นมา ถ้ามันจะคิดมันก็ต้องดีที่การกระทำนี้ ดีที่เป็นความจริงของเราเนี่ย ไม่ได้ดีที่กิตติศัพท์กิตติคุณ ชื่อเสียง มันไม่มีประโยชน์หรอก

เขาก็ฟังตามๆ กันมา นี่ชื่อเสียงมันก็พูดกันต่อๆ มาทั้งนั้นนะ แล้วเวลาคนเขาอยากมีชื่อเสียงกัน เห็นไหม คุณติ ทางโลกเขาแข่งขันกัน แย่งชิงกัน เพื่อศักยภาพของตัวเอง เพื่ออยากให้ตัวเองให้โลกเขาสรรเสริญ สรรเสริญมันคู่กับนิทาน ยิ่งแย่งชิงกันมายิ่งไปลกจึงของเขามา มันมีประโยชน์อะไร

๑. มันไม่ใช่ความจริงอยู่แล้ว

๒. มันไม่ใช่ของของเรา

๓. ไปพยายามสร้างภาพขึ้นมาให้เป็นของเรา

มันไม่มีอะไรจริงสักอย่างเลย เห็นไหม นี่สมมุติ โลกนี้เรื่องสิ่งที่สมมุติกันขึ้นมาแล้วมีการกระทำขึ้นมา แล้วทางโลกเขาทำได้ แล้วยิ่งในปัจจุบันนี้ยิ่งทางวิชาการเขาเจริญเขาทำได้หมดเลย คุณติ ถ้าเขาทำไม่ได้ ทำไม่เก่งตกทองจนปานนี้เขายังหากินของเขาได้ ไอ้พวกสิบแปดมงกุฎยังหากินของมันอยู่ได้ตลอดไป เพราะอะไร เพราะมันมีเล่ห์กลของมัน แล้วคนที่ชื่อ ชื่อสัตย์ มันก็เป็นเหยื่อของเขาทั้งนั้น แล้วเหยื่อของมันเป็นเพราะอะไร

ล่ะ? เป็นเพราะวงจรชีวิต ทำไมมันต้องไปประสบ ทำไมต้องเป็นเราด้วยล่ะ ทำไมต้องเป็นเราด้วยล่ะ

โลกมันเป็นแบบนี้ไง แล้วจิตมันเวียนตายเวียนเกิดมันก็เป็นแบบนี้ ใครจะมีชื่อเสียงมีกิตติคุณของเขา มันก็เรื่องของเขา เราวางไว้หมด เราวางไว้แล้ว ชื่อของเราพ่อแม่ก็ตั้งมาให้ เราเกิดมาเราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เห็นไหม พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ ถ้าบวชมาแล้วถ้าศึกษาเรื่องนี้มันก็จะเข้าใจอย่างนี้ ชีวิตนี้มันก็ซาบซึ้ง พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของคุณ เป็นพระอรหันต์ของคุณแล้วเราดูพ่อแม่เราอย่างไร เราคิดถึงพ่อแม่เราอย่างไร เป็นพระอรหันต์ของคุณ เห็นไหม นี่พระอรหันต์ของคุณ เราเกิดมาเวียนตายเวียนเกิด พ่อแม่ก็มีทุกข์มียาก เห็นไหม เรานี้มีความขัดแย้งกับพ่อแม่ตลอดมา มีความเห็นไม่ตรงกันทั้งนั้นนะ มันเป็นไปตามวัย แต่พอเราโตขึ้นมา ถ้าใครมีครอบครัวขึ้นมาเราก็มีลูกเหมือนกัน ถ้ามีลูกมีเต้าขึ้นมามันก็กิจกรรมกงเกวียน มันก็จะหมุนมา ถึงเวลามันก็ทับรอยไปนั่นนะ

แต่ถ้าเรามาบวช เห็นไหม เราถือพรหมจรรย์ ไม่ใช่ดีแต่ชื่อ พระเป็นผู้ประเสริฐ นี้ก็บวชมาเป็นพระ แลมาเป็นพระป่าด้วย เป็นพระปฏิบัติด้วย เป็นพระปฏิบัติ ใครปฏิบัติล่ะ ถ้ามันปฏิบัติมันมีสติขึ้นมา เห็นไหม ใจมันก็ปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามีสติ มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ใจมันจะเป็นของมันขึ้นมา ถ้าใจไม่เป็นขึ้นมามันอยู่ในตำรับตำรา มันอยู่ในตำรับตำรา มันก็เป็นทางวิชาการทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริงในใจของเราขึ้นมา ถ้าเวลาศึกษาจะให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงมันอยู่ไหน ชื่อมันก็คือชื่อ ยิ่งตัวอักษรด้วยมันก็ตัวอักษรเลย มันไม่มีชีวิต มันไม่มีความรับรู้อะไรเลย

เวลาปลวกมันกินไป เห็นไหม ปลวกมันกินทั้งเล่มเลย หนังสือปลวกมันกินหมดล่ะ ปลวกมันเป็นสัตว์เดรัจฉาน มันเป็นอยู่ในอบาย มันไม่มีความรู้สึกของมัน แต่มันไม่รู้เรื่องคุณธรรมหรือ มันไม่รู้ ถ้ามันเห็นเป็นกระดาษมันเป็นอาหารของมันทั้งนั้นแหละ แต่นั่นชื่อของมันใช่ไหม แล้วความจริงของเราล่ะ

นี่ให้มันดีจริงๆ ดีจริงๆ มันเป็นความจริงขึ้นมา นี่มันดีไม่จริงนะดี มันดีไม่จริง มันดีแต่ชื่อ เอาแต่ชื่อ เอาคุณงามความดี เพราะดีแต่ชื่อนี้ ชื่อมันเป็นที่ตั้งแล้ว พอที่ตั้งนี้

เอาความดีมาได้ถึงกัน แย่งชิงกัน ทำลายกัน เอาแต่เรื่องข้างนอกมาทำลายกันแต่ข้างนอก แล้วความดีของตัวมันไม่มี

ถ้าความดีของตัวมันมีนะ คุณิ ธรรมมันอยู่ที่ไหน ธรรมมันอยู่ในหัวใจ เห็นไหม กุศล อกุศล ถ้าธรรมมันมีมันก็เป็นกุศล คุณิ สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายนี้แปรสภาพตลอดเวลา คุณิ เวลาพิจารณาเข้าไปถึงเวลาขั้น เห็นไหม ภารา หเว ปญจกขนธา ขั้นที่มันสะอาดบริสุทธิ์ ขั้นอะไรมันสะอาดบริสุทธิ์ได้ละ ขั้นนี้มันขั้นธมาร มารมัน เป็นอวิชชา มันอาศัยความรู้สึกนึกคิดของเราออกไปหาเหยื่อ ใหม่ๆ ที่อยู่ในใจตนเองมันก็ไฟสุ่มขอนนะ

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่มันก็อุปกิเลส มันก็ครอบงำอยู่แล้วนี่ ถึงเวลาถ้ามันเข้าไปถึงอัปปนาสมาธิ เวลาเข้าไปอัปปนาสมาธินะ มันก็เข้าไป มันสว่างไสวขนาดไหน มันจะมีความส่องใสขนาดไหน เดียวมันก็เสื่อม เดียวมันก็แปรสภาพของมัน มันไม่มีอะไรคงที่

เวลาถ้าพิจารณาเข้าไปถึงเป็นพระอนาคา พอพระอนาคานี้เข้าไปเห็นจิตเดิมแท้ พอจิตเดิมแท้ นี้จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่มันก็ยังเผาผลาญตัวมันเองอยู่ เห็นไหม ถ้าจิตเดิมแท้มันยังเผาผลาญตัวมันเอง สิ่งที่ว่ามันเผาผลาญตัวมัน ถ้าตัวมันเผาผลาญตัวมันเองแล้วนี่ ถ้าโดยปุณฺณ โดยปุณฺณนี้จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส หมองไปด้วยอุปกิเลส แล้วอุปกิเลสมันเสวยอารมณ์ มันเสวยไปที่ขั้น ถ้าขั้นนี้อวิชชามันเศร้าหมอง ขั้นก็เป็นขั้นธมาร ขั้นธมารที่มันรู้สึก ความรู้สึกนึกคิด เห็นไหม

คุณิ สัญชาตญาณนี้กามฉันทะ กามฉันทะคือพอใจในตัวมันเอง มันจะเกิดกามในตัวมันเอง กามฉันทะมันเกิดกามราคะ พอเกิดกามราคะขึ้นไป มันก็เกิดอุปาทาน พอเกิดอุปาทานมันก็ออกไปสู่สักกายทิฏฐิ มันออกไปๆๆ เห็นไหม ความออกอยากไปอย่างนั้น นี่ขั้น นี้กิเลสธมาร มันเป็นมาร มันเป็นขั้นธมาร

แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้วนี่ เวลาขั้นมันสะอาดบริสุทธิ์ เวลาจิตทำลายขั้นเข้ามาเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา เป็นโสดาบัน พิจารณาสักกายทิฏฐิ ทั้งสักกายทิฏฐิเข้ามา เวลาพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาเข้าไปมัน

ก็ปล่อยอุปาทาน พอปล่อยอุปาทานมันก็ว่างหมด พอว่างหมดพิจารณาเข้าไปๆ จับต้องได้ เห็นไหม มันไปเกิดกามราคะ

พอเกิดกามราคะ กามราคะมันเกิดเพราะอะไร มันเกิดเพราะปฏิฆะ พิจารณาไป มันทำลายข้อมูล ทำลายปฏิฆะ ทำลายสิ่งที่ความพอใจ สิ่งที่เทียบเคียง สิ่งที่มันติดข้องในตัวของมัน มันเกิดกามฉันทะ มันทำลายข้อมูลทั้งหมด เห็นไหม มันทำลายทั้งหมด มันก็เข้าไปสู่ตัวมันเอง พอเข้าไปสู่ตัวมันเอง เห็นไหม คู่ตัวมันเอง นี่ตัวจิตเดิมแท้ๆ จิตเดิมแท้มันเป็นมารๆ เป็นตัววิชา เวลามันทำลายตัววิชาทั้งหมดแล้ว เห็นไหม มันทำลายตัววิชาทั้งหมดแล้ว

ตัวมันโดนทำลายแล้วนี่ อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสูติ เวลามันทำลายจิต เห็นไหม ทำลายอาสเวหิ อาสวะมันเกิดที่ไหน มันเกิดที่ภพ เกิดที่ใจ จิตฺตานิ จิต วิมุจฺจิสฺสูติ จิตวิมุตฺติ ไป พอจิตวิมุตฺติไปมันทำลายหมดแล้ว นี่ไง พอมันทำลายมันก็เป็นธรรม พอเป็นธรรม จิตที่มันเป็นธรรม จิตที่มันเป็นธรรมธาตุ มันเป็นธรรมของมัน ถ้าเป็นธรรมของมันแล้ว นี่เวลามันอยู่กับขันธแล้ว เห็นไหม คุณิ สอุปาทิเสสนิพพาน ถ้าจิตมันสะอาด จิตที่มันทำไปเป็นธรรมธาตุไปแล้ว เวลามันทรงขันธอยู่ ทรงธาตุทรงขันธอยู่เพราะท่านยังมีเศษส่วน สอุปาทิเสสนิพพาน มันมีเศษของมันอยู่ ถ้ามีเศษของมันอยู่ สิ่งที่เป็นขันธนี้เป็นภาระ นี่ไง ขันธที่ว่าขันธมันสะอาดมันมีด้วยหรือ

ขันธนะ ขันธ ๕ มันสะอาดได้อย่างไร ขันธ ๕ มันสะอาดที่ไหน ขันธ ๕ มันเป็นขันธมาร มันเป็นมารทั้งนั้นนะ มารมันครอบงำของมันอยู่ มันถึงเป็นความทุกข์ความยาก ใจ พอมันความทุกข์ความยาก มารมันปิดหูปิดตา พอมารมันปิดหูปิดตา มันก็บอกว่ามันเป็นคนดี เป็นคนดี มันคีแต่ชื่อ สร้างชื่อกันไฉน

สร้างชื่อเพราะอะไร สร้างชื่อเพราะมันมีตำรับตำรา เพราะมันมีธรรมและวินัย พอศึกษาธรรมวินัยมานี้ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ แล้วตัวเองอยู่ไหน จิตใจของตัวเองมีคบอด จิตใจตัวเองมีคบอด ศึกษาธรรมนั้นมาเอาธรรมนั้นมาครอบหัวไว้ พอครอบหัวไว้มันก็ตั้งชื่อตั้งนามกัน พอตั้งชื่อมันก็บอกว่ามันมีค่าๆ ไฉน มันคีแต่ชื่อ เอาชื่อเขามา ไปเอาชื่อเขามา ไปเอาธรรมเขามา แล้วเอามาครอบหัวไว้เอา มาครอบหัวใจนี้ไว้ พอครอบหัวใจนี้ก็เอาชื่อเอานามมา เอาชื่อเอานามมาแล้วมันมีความ

จริงไหม มันมีความจริงอะไรอยู่ในใจมันบ้าง มันไม่มีความจริงอะไรอยู่ในใจของมันเลยนะ นี่ดีแต่ชื่อ ดีแต่ชื่อ.. ดีแต่ชื่อ ดีแต่นาม ไม่มีความจริง

ถ้ามีความจริงนะ เราตั้งใจของเรา เรามีกิเลสมีต้นหาความทะยานอยาก มันก็มีกิเลสทั้งตัวอยู่แล้ว ในเมื่อมีกิเลสทั้งตัวอยู่แล้ว แล้วเราเข้ามามันซบตัวไม่ได้ เราไม่ได้มาซบตัว เรามาทำลายกิเลส เรามาทำลายสิ่งที่มันฝังใจเรา นี่ เราไม่ใช่มาซบตัว นี่มาซบตัว ลี บวชมาก็ซบตัว ซบออกไปๆ ซบออกไปมันจะซบเอาอะไรออกไป

นี่มันมักง่าย มันเห็นแก่ตัว มันทำลายใจ ทำลายเพราะอะไร เพราะของเขาเขามีของเขาอยู่แล้ว เขาเอื้อเพื่อแผ้วแผ่ต่อกัน คนที่ใจเป็นธรรมเขาเอื้อเพื่อแผ้วแผ่ เขามีหัวใจที่เป็นธรรม นี่เราเข้าไปเราก็ต้องมองสังเกตดูสิว่าอะไรมันเป็นอะไร เขาทำอะไรกัน นี่เข้าไปก็ อู๋! นั่นก็เล็กน้อย นี่ก็ไม่เป็นไร โอ๊ย! ฉะนั้นนะปัญญาชน เขียบบเขาไป เขียบบหัวเขาไปเลย เขียบบด้วยทฤษฎีมานะ เขียบบไปหมดเลย แล้วบอกว่าจะมาปฏิบัติธรรม เอาอะไรมาปฏิบัติ

ถ้ามันจะมาปฏิบัติธรรม มันก็ต้องเอื้อเพื่อสิ เขาทำกันอยู่ที่นี่ เขาอยู่มาเก่ามาแก่ เขาเคารพในธรรม ในข้อวัตรปฏิบัติ เขาเคารพเขาบูชากัน เขามีหัวใจเพื่อแผ้วแผ่ต่อกัน ไม่ใช่ว่าเรามาเห็นเขาทำกันอย่างนั้น พวกนี้พวกไม่มีปัญญา คนมีปัญญาเขาสะดวกสบายกว่านี้ไง เอากิเลสมา เอาทฤษฎีมานะมา เอามาแล้วมันยังไม่รู้จักคิดว่าอันนั้นมันเป็นกิเลสไม่เป็นกิเลส เอามาแล้วเขาจะเอามาแต่ชื่อ ไปเอาความดีเขามา ไปเอาชื่อเขามา

นี่เพราะจะมีชื่อมีนามขึ้นมา เพราะกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันหอมทวนลม กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมเขามีของเขา ถ้าเขามีของเขา เราทำใจของเราให้เป็นธรรม ขึ้นมาบ้าง เราทำใจของเรา มีน้ำใจต่อกัน ทำใจของเราให้มันมีคุณค่าทางน้ำใจ มีคุณค่าทางธรรม มีคุณค่า เห็นคุณงามความดีของเขา ไม่ใช่เป็นทัพพีในหม้อ ไม่ใช่เป็นเถรตรง เป็นสิ่งกีดขวางเขา กีดขวางเขาไปหมด สิ่งนั้นมันมีอยู่แล้ว สิ่งนั้นใครๆ ก็รู้อยู่แล้ว ใครๆ ก็รู้อยู่แล้วแต่กิเลสมันจี๊หัวเราไง ใครๆ ก็รู้อยู่แล้วเพราะเขามีคุณธรรมในใจ รู้แล้วเขากระทำ รู้แล้วเขาประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่รู้แล้วเอาทิ้งไว้ข้างนอก แต่ฉันจะอิสระ ฉันจะทำตามใจของฉัน

นี่อย่างนี้มันเป็นอกุศล อย่างนี้มันก็รู้ๆ อยู่แล้วว่าสิ่งนี้มันพลาดใจ มันพลาดใจ เพราะอะไร เพราะมันขัดข้องหมองใจไปหมดละ อะไรก็แล้วแต่ที่มันเป็นกิเลส ที่มันเป็นตัณหา ที่มันทำแล้วมันสะใจนะ สิ่งนั้นเป็นธรรมๆ มันหยาบมากนะ มันหยาบ มันหยาบ เพราะอะไร เพราะถ้าในใจมันมีกิเลสมันแสดงออกทั้งนั้นนะ แต่คนหัวใจที่เขามีธรรมนะ เขาตั้งเวร เขาตั้งเวรแล้วเขาไม่พูด เขามีมารยาท ใ้อเรามันคนถ้อย คนถ้อยแล้วแสดงออกนะ พอมันแสดงออกไปมันก็เห็น พอมันมีคนเห็นแล้วยังบอกว่า “อู้ ! จับผิด” คนนั่นก็จับผิด คนนี้ก็จับผิด แต่ความถ้อยของกุนี่สุดยอด!

โลก... โลกมันคือโลกนะ แต่เขาอยู่กันในช่วงคุณธรรม เขาบวชมา เขามีอุปัชฌาย์ มีอาจารย์ เขามีครูบาอาจารย์ทะนุถนอม กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงใจเขามา เขาได้ฝึกหัดใจเขามา ถ้าเขาได้ฝึกหัดเขาได้ดูใจเขามา ให้อู้อักบ้าง ให้อู้อักอะไรดีอะไรชั่ว ถ้าความดีเราก็ต้องยอมรับความดีเขา ความดีมันก็ความดี ความดีมันก็เหนือโลกอยู่แล้วละ ให้อู้อักจริงๆ ของมันไง อย่าให้อู้อักแต่ชื่อ ดีแต่ชื่อแต่มีแต่สารพิษ มีแต่ความเป็นพิษเป็นภัยในใจ สิ่งใดๆ ก็มีแต่ความเป็นพิษในใจของตัวเอง เอาแต่ความเป็นพิษเป็นภัยไว้ แล้วพยายามจะแสวงหาเอาแต่ชื่อ เอาชื่อคุณงามความดีมาใส่มัน นี่โลกเป็นอย่างนั้น เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นละ มันเรื่องมารยาทไทย

ถ้าเป็นมารยาทไทย มันเป็นมาร มารยาทไทย เห็นไหม คนที่มีคุณธรรมเขาอึดอัด มันอึดอัดนะ มันอึดอัด มีแต่พิษแต่ภัย แล้วยังมาอวดอีกนะ ถ้ามันมาอวดมาอวดทำไม ทำไมต้องมาอวด ที่นี้เขาไม่ใช่เวทีแสดงความคิดกัน ที่นี้เขามีแต่ผู้ที่ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติเพื่อเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมก็ปฏิบัติธรรม ดีก็ดี ดีก็คือดี มีอะไรอีก ดีแล้วมันมีอะไรอีกละ อ้าว ดีก็ดีในใจนั่นไง ทำไมต้องให้คนอื่นเขาบอกว่าดี อ้าว คนอื่นมันไม่ใช่เรื่องอะไรของเราหรอก แล้วถ้าเราชั่วเราเลวอย่างกับหมา ทุกคนเขาขย่งสรรเสริญมันเป็นความดีไหม? อ้าว เราเลวอย่างกับหมาเรารู้ว่าเราเป็นหมา แล้วเขาบอกว่าเราเป็นผู้ประเสริฐ เขาพูดปากเปียกปากแฉะเลย เราจะเป็นจริงหรือเปล่า มันจะเป็นจริงขึ้นมาได้ไหมจากคำพูดของเขา จากคำพูดของเขาเป็นจริงขึ้นมาไม่ได้ เพราะเราเลวอย่างกับหมา เขาจะมาชื่นชมอย่างไรมันก็เป็นเรื่องของเขา ไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย มันไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย เราทำจริงของเราหรือเปล่าละ ถ้าทำจริงทำอย่างไร นั่นสิ่งที่เป็นจริงเป็นอย่างไรร

ถ้าเป็นจริง เห็นไหม อ้อ! โคนหัวห่มผ้าเหลืองนี่เป็นคนดีใช่ไหม? โคนหัวห่มผ้าเหลืองมันก็เป็นพระ พระโดยสมมุติสงฆ์ ญัตติจตุตถกรรมขึ้นมาเป็นสงฆ์ มันยังไม่ได้ชำระกิเลสเลย ยังทำความสงบของใจยังไม่เป็น แม้แต่สติก็ไม่รู้ว่าสติ เวลาสติ อ้อ! สติ รู้จัก สติมันอยู่ในพระไตรปิฎกนั่น รู้จักหมดละ แต่กูไม่มี รู้จักทุกอย่างเลย แต่ในตัวกูไม่มี ถ้าในตัวไม่มีมันก็ไม่บีบจำกัดตั้งแล้วละ มันไม่มีสันทิฎฐิโก มันไม่รู้จริงขึ้นมา ความจริงมันไม่มี ถ้าความจริงมันมี มันให้ความจริงมีขึ้นมากับเราสิ

ถ้าความจริงมันมีขึ้นมากับเรา เห็นไหม มันจะสม สมกับเราเห็นโทษในวัฏสงสาร เราถึงมาบวชกัน เราบวชแล้วนี่เราจะทำจริงขึ้นมาสิ ทำจริงขึ้นมา อย่ามา มารยาสาโดย นี่มันเล่ห์กล มันเรื่องโลกๆ นะ เราหนีโลกมาใช่ไหม โลกที่เราเห็นมา เห็นทุกข์เห็นยาก เราก็เห็นใช่ไหมว่าโลกเขาทำกันอย่างไร แล้วถ้าโลกเขาทำอย่างไร เราสละมา เห็นไหม เราสละมา เวลาบวช เวลาเขาบวชมา บวชอุปัชฌาย์ก็ยกเข้าหมู่มาแล้ว เป็นพระมาแล้ว ถ้าเป็นพระมาแล้วเรามาประพฤติปฏิบัติธรรม เราจะบวชใจ ถ้าบวชใจขึ้นมาจริง มันจะเห็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเห็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม ศากยบุตรพุทธชิโนรส เราจะเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยหัวใจ ถ้าเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในหัวใจ คุณหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น คุณหลวงตา นี่เวลาพูดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจะพูดด้วยความซาบซึ้ง พูดด้วยความเคารพบูชา เวลากราบพระกราบจากหัวใจ ไม่ใช่กราบประเพณีนะ มาถึงก็ปิดๆ ไปนะ

เวลาหลวงตาท่านกราบพระ เห็นไหม ทุกคนจะมองหลวงตา ท่านกราบพระเพราะอะไร? เพราะใจท่านซาบซึ้ง จิตใจมันดุคด้ม จิตใจมันเคารพบูชา เกิดจากพ่อแม่พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยทุ่มเททั้งชีวิต อดอาหาร อดนอนผ่อนอาหาร สู้กับกิเลสมาจนแทบสละชีวิตสละตายมาตลอด เวลาอดอาหารไป เวลาใครปฏิบัติไป เวลามันถึงวิกฤติขึ้นมาเนี่ย ถ้ามันจะตายอะไรตายก่อน นี่ขอคูสิอะไรตายก่อน ถ้ากิเลสมันอ้างว่าตายขอคูอะไรตายก่อน ไม่ใช่พอว่าตาย เลิกแล้ว แล้วเดี๋ยวปฏิบัติใหม่

พอบอกว่าตายนะ เวลาเราไล่ต้อนจนกิเลสไปจนมุม เวลามันจะได้เสียกิเลสเราสามารถจะหนีของมันได้ สามารถที่จะชำระล้างมันได้ เราก็ผ่อนชะ เวลากิเลสมันจะจนมุม

ที่ไรก็อ้างว่าจะตายแล้วนะ เราจะตายแล้วนะ เราจะตายก็ลองให้กิเลสมันตาย ฆ่ากิเลสให้มันตาย ให้เหลือเรารอดมา นี่พอเข้าไปจะตาย พอมันอ้างว่ามันจะตาย ยอมมันเลยๆ หนีหน้ามันมาเลย เห็นไหม

นี่เวลาปฏิบัติไป เวลาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ผ่านวิกฤตอย่างนี้มา เวลาปฏิบัติไปมันเห็น เห็นข้อเท็จจริงในใจขึ้นมา นี่ความดีมันดีจริงๆ ดีเพราะมันเกิดซั่มมจัก ๆ เกิดภาวนามยปัญญา เวลามันเกิดภาวนามยปัญญา มันต่อสู้กับกิเลส ต่อสู้กันโดยบนหัวใจของเรา ในหัวใจของเรานี้ต่อสู้ พยายามต่อสู้กับพยายามแยกแยะระหว่างกิเลสกับธรรมต่อสู้กัน เวลาธรรมขึ้นมาอย่างนี้ นี่มันซาบซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม

เวลาปฏิบัติไปนี้ เวลาหลวงตาท่านพูดว่า “พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมหนึ่งเป็นที่ใจ” พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มารวมกันได้อย่างไร จิตใจนี้เราก็อ้างว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นพระรัตนตรัย เวลามันรวมเข้าไปแล้วมันรวมกันเป็นหนึ่งเดียว รวมเป็นหนึ่งเดียวแล้วมันยังทำลายตัวมันเองอีกต่างหาก ทำลายอวิชา ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายสถานที่ ทำลายภวาสวะ มันทำขึ้นไปแล้วมันซาบซึ่งมันซาบซึ่งขนาดไหน นี่ความดีในใจของท่าน เวลาท่านสำเร็จไปแล้ว เห็นไหม

เวลาท่านกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านถึงกราบด้วยหัวใจของท่าน เวลาครูบาอาจารย์ท่านเคารพ เห็นไหม พ่อแม่ก็เคารพ เพราะพ่อแม่พระอรหันต์ของลูก พ่อแม่ก็ให้ชีวิตเรามา นี่พ่อแม่เลี้ยงดูมา พ่อแม่ให้ต่างๆ ขึ้นมา แต่เวลามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มาเคารพธรรม เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเคารพมาจากใจ นี่ความดีอย่างนี้ ถ้ามันดีอย่างนี้มาแล้ว เห็นไหม หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาได้สนทนาธรรมกับใครแล้ว ถ้าสิ่งนั้นเป็นความจริงแล้ว ใครจะมาโทษขนาดไหน ใครจะมายุหย่อยขนาดไหนท่านไม่ฟังเลย ยังไงท่านก็ไม่ฟัง ท่านไม่ฟังเพราะว่าสิ่งที่เป็นธรรมๆ

ในสมัยพุทธกาลนะ พวกนักพคก็ยกกล่าวคู่ กล่าวคู่ว่านี่ เห็นไหม เสพกามกันๆ เสพกามกันเพราะว่าเขาอ้าง ตั้งชื่อกวาง กวางมันเสพกัน ก็บอกว่าเป็นตั้งชื่อพระ แล้วก็โจษไป พอโจษไปนะมันก็ไปถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าบอกมันเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะว่าท่านเป็นสติวินัย ก็ท่านเป็นพระอรหันต์ มันจะเป็นอย่างนั้นได้อย่างไร แต่ในเมื่อสงฆ์โจษขึ้นมามันเป็นอริกรณ์ ท่านก็ประชุมสงฆ์ พอประชุมสงฆ์แล้วท่านก็สอบสวน สอบสวนไป โอ้พวกฉัพพัคคีย์ก็บอก นี่ก็ตั้งชื่อกว้าง ใจ ว่ากว้างเป็นชื่อนั้น นี่มันแกลไปเรื่อยละ มันแกลไปเรื่อย เห็นไหม ถ้าใจมันเป็นธรรม แล้วมันคิดอย่างนั้นไม่ได้ มันออกมาจากความเป็นจริง

ถ้าใจเป็นธรรมนะ นี่ดีจากใจ ดีจากความจริงอันนั้น ไม่ใช่ดีแต่ชื่อ ดีแต่ชื่อไม่ต้องเอามา เพราะเรากำลังจะฆ่ามันอยู่ ที่มากันนี่เรามาทำอะไร เรามาภาวนา เรามาทำลาย อวิชา ทำลายความไม่รู้ความไม่เข้าใจในหัวใจ นี่ความไม่รู้ความไม่เข้าใจนะ เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมันแจ่มแจ้ง มันแยกแยะ สิ่งใดผิดสิ่งใดถูกมันแยกมันแยะของมัน แล้วมันรู้จริงแล้วมันรวมลง เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไปนี่ มันชำระล้าง มันวิปัสสนาจนขาดๆ เข้าไปเป็นขั้นเป็นตอน นี่ถึงที่สุดแล้วมันจบกระบวนการของมัน ถ้าจบกระบวนการของแล้วนี่ มันไม่มีสิ่งใดเลย มันไม่มีสิ่งใดตกค้างในธรรมอันนั้นเลย ในธรรมในหัวใจนี้ ดีอย่างนี้ที่เราแสวงหากัน คืออย่างนี้ที่เรากำลังแสวงหา

เรามาประพฤติปฏิบัติกัน ถ้าปฏิบัติกันนะมันต้องส่งเสริมกันสิ ส่งเสริมกัน ถ้าใครจะทำคุณงามความดี ใครจะภาวนา ใครมีฐานะความจำเป็น แล้วเรามีน้ำใจต่อกันได้ เรารับผิดชอบแทนกันได้ บางอย่างเรารับผิดชอบแทนกันได้ เราดูแลแทนกันได้ เพื่อให้ความเพียร ให้การกระทำนั้นมันเคลื่อนไหวไปได้ ถ้ามันเคลื่อนไหวไปได้มันก็เป็นธรรม ใจใหม่ แต่ถ้ามันเป็นความรู้สึกนึกคิดในใจ มันเป็นเรื่องที่ตกผลึกในใจ สิ่งที่เป็นอวิชา มันขวางไปหมดละ มันก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ดี คือตัวเองมันไปขวางคนอื่น มันไปคิดไปขวางเขา

น้ำนี้เขาหมุนเวียนโดยธรรมชาติของเขา ไ้มานั้นก็ไปอุดไปตันชะ ตรงไหนก็ไปอุดไปตันมัน แล้วบอกฉันดีๆ ดีอย่างไร น้ำมันจะเน่าหมดแล้ว ถ้าน้ำมันดีน้ำมันก็หมุนเวียนของมัน ออกซิเจนมันมีขึ้นมาปลามันก็แช่มชื่นแจ่มใส มันว่ายด้วยความสดชื่น ไ้นี้ น้ำแฉ่งออกซิเจนก็จะไม่มีแล้ว มันจะเน่าอยู่แล้ว เน่าเพราะใคร ก็กูนี่ไง ไปคิดไปขวางมันอยู่ที่นี่ แต่ถ้ามันเปิดโล่งไปนะ เปิดโล่งไปนี่ ความเป็นไปของพวกเรามันก็อยู่สบาย มันอยู่สบาย มันก็มีแต่คุณงามความดีกันทั้งนั้นนะ

เราบวชมาเพื่อความดีใจ อย่าให้ดีแต่ชื่อ เอาชื่อเอาเสียงมาอวดกัน ไร้สาระมาก นั่นมันเรื่องโลกๆ นะ เอายศ เอาตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ อืม! อย่าเอามาพุดนะ แล้วเรามาที่นี่ใครจะสูงส่งมาขนาดไหน สูงส่งมันก็อยู่ที่บ้านมึงอะ บวชมาแล้วมันก็เป็นพระเหมือนกันหมด ศีล ๒๒๗ ถ้าศีล ๒๒๗ แล้วมันก็มี อาวุโส กันเต เรามีครูมีอาจารย์นะ มีหัวหน้า มีผู้รับผิดชอบ ไม่ใช่วัดนี้ไม่มีใครเลย พอกูมาแล้ววัดนี้ของกู จะเหยียบไปเลย ไม่มี วัดเขาก็มีสงฆ์ สังฆะเขาคุ่มครองดูแลกันอยู่

เราเข้ามาเราทำอะไรกัน เรามาเพื่ออะไร ถ้าเรามาเพื่อธรรมมันก็เป็นธรรม ถ้าเรามาเพื่อกิเลส กิเลสมันก็ชั่ว ถ้ากิเลสมันชั่วมันไม่เป็นจริง ถ้าเป็นจริงขึ้นมา เราต้องทำให้เป็นจริง ถ้าจริงขึ้นมาแล้วนะ อกาลิโกใจ ไม่มีกาลไม่มีเวลานะ สมมติถ้าเกิดเดี๋ยวนี้ก็เป็นสมมติเดี๋ยวนี้ ถ้าเป็นปัญญาเดี๋ยวนี้ก็เป็นปัญญาเดี๋ยวนี้ แล้วถ้ามันชำระล้างกิเลสเดี๋ยวนี้

คูลี หลวงปู่มั่นท่านบอกเลยนะ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ต่อหน้าก็ไม่ถาม ถ้าถามไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะตอบสิ่งที่เรารู้นี้ พระอรหันต์ในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือสมัยสองพันหกร้อยปีมาแล้ว กับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่ถึงพุทธกาล ห่างกันสองพันกว่าปีมันก็อันเดียวกัน อันเดียวกันรู้เหมือนกัน ฉะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่ต่อหน้าก็ไม่ถาม นี่ถ้าไม่ถามความจริงมันเป็นอันนั้น

ถ้าความจริงเป็นอันนั้นนะ เราเข้ามาแล้วนี่เราเข้ามาเพื่อศึกษา ศึกษาให้รู้จริงขึ้นมา ให้เป็นความจริงของเรา ให้ดีจริงๆ ให้มีคุณงามความดีซะ อย่าให้มันดีแต่ชื่อ หวังแต่ดีๆ ดีแต่ชื่อ ไม่มีความจริง เอวัง